

Rapport 1993/646, Nationale ombudsman, 10 september 1993

Klacht	1
Achtergrond	2
Onderzoek	2
Bevindingen	3
Beoordeling en conclusie	6

KLACHT

Op 14 april 1992 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer K. te Rotterdam met een klacht over een gedraging van de Informatiseringsbank (produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel) te Groningen.

Nadat verzoeker op 22 juni 1992 nadere gegevens had verstrekt, werd naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Onderwijs en Wetenschappen, een onderzoek ingesteld.

Op grond van de door verzoeker verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoeker klaagt over de wijze waarop de Informatiseringsbank (produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel) zijn ontslaguitkering (die hij sinds 1 augustus 1990 ontvangt) verzorgt. Hij klaagt er in het bijzonder over dat de produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel zijn inkomsten niet juist verrekent met de uitkering, hem over de maand maart 1991 en over de maanden augustus tot en met december 1991 geen uitkeringsspecificaties heeft verstrekt, en over de maanden januari en februari 1992 in verband met verrekening in het geheel geen uitkering heeft uitbetaald.

ACHTERGROND

1. Burgerlijk Wetboek

Artikel 6:135, aanhef en onder a:

"Een schuldenaar is niet bevoegd tot verrekening:
voor zover beslag op de vordering van de wederpartij niet geldig zou zijn;"

2. Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Artikel 475c, aanhef en onder b:

"Een beslagvrije voet is verbonden aan vorderingen tot periodieke betaling
van:

uitkeringen op grond van sociale zekerheidswetten..."

Artikel 475d, lid 1:

"De beslagvrije voet bedraagt negen tienden van de som van de
normuitkering en vakantie-aanspraak die de schuldenaar naar de maatstaf
van het Bijstandsbesluit landelijke normering (Stb. 1983, 132) telkens zou
kunnen krijgen..."

De artikelen 475c en 475d zijn ingevoegd bij de Wet van 13 december 1990
(Stb.
605), datum inwerkingtreding 1 april 1991.

ONDERZOEK

In het kader van het onderzoek werd de minister van Onderwijs en
Wetenschappen verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te
zenden van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte
inlichtingen te reageren. Tevens werd de minister een aantal specifieke
vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd
aan betrokkenen. Zowel de Informatiseringsbank als verzoeker deelde mee
zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

BEVINDINGEN

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

1. De feiten

1.1. Verzoeker had over de periode 1 augustus 1990 - 1 juli 1992 recht op een ontslaguitkering, gebaseerd op hoofdstuk I-H van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Amvb van 28 februari 1985, Stb. 110, hierna: RPBO). De uitkering aan verzoeker werd verzorgd door de produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel (UO) van de Informatiseringsbank. Verzoekers ontslaguitkering hield verband met de beëindiging, met ingang van 1 augustus 1990, van zijn betrekking als leraar aan een scholengemeenschap te Krabbendijke. Verzoeker was niet een ambtenaar in de zin van de Ambtenarenwet 1929.

1.2. Gedurende de periode waarover verzoeker recht had op een ontslaguitkering, genoot hij elke maand, uit diverse deeltijd dienstbetrekkingen, inkomsten die op grond van de anticumulatie bepalingen van hoofdstuk I-H van het RPBO met zijn ontslaguitkering dienden te worden verrekend.

Verzoeker deed van zijn inkomsten telkens tijdig opgave aan de produktgroep UO, door middel van de daartoe bestemde maandelijkse vragenlijsten.

1.3. Verzoeker liet de produktgroep UO met brieven van 27 april 1991 en 29 juli 1991 weten dat zijns inziens niet op juiste wijze werd rekening gehouden met de inkomsten uit zijn deeltijd dienstbetrekkingen.

1.4. De produktgroep UO verstreekte verzoeker over de maand maart 1991 en over de maanden augustus tot en met december 1991 geen uitkeringsspecificaties.

1.5. De produktgroep UO betaalde verzoeker over de maanden januari en februari 1992 in verband met verrekening geen ontslaguitkering uit.

1.6. Per brief van 21 februari 1992 klaagde verzoeker bij de Informatiseringsbank over de wijze waarop de produktgroep UO zijn ontslaguitkering verzorgde.

1.7. Verzoeker meldde de produktgroep UO op de vragenlijsten van de maanden mei en juni 1992 dat hij met ingang van 1 juli 1992 een volledige betrekking had en dat derhalve per die datum zijn ontslaguitkering diende te worden beëindigd.

1.8. Aangezien een reactie op zijn klachtbrief van 21 februari 1992 uitbleef, diende verzoeker zijn klacht in bij de Nationale ombudsman.

1.9. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman beantwoordde de produktgroep UO per brief van 19 augustus 1992 verzoekers brief van 21 februari 1992. In deze antwoordbrief deelde de produktgroep UO verzoeker mede dat diens inkomsten met ingang van 1 april 1991 niet correct waren verwerkt, en dat, vanaf die datum, herberekening zou plaatsvinden. Voor het eindresultaat van de herberekening verwees de produktgroep UO verzoeker naar de uitkeringsspecificatie over de maand september 1992. De produktgroep UO besloot de brief met het aanbieden van verontschuldigingen aan verzoeker voor de niet correcte verwerking van de gegevens ter zake van zijn inkomsten.

1.10. De uitbetaling van verzoekers ontslaguitkering ging in de maanden juli tot en met september 1992 door. Het in de brief van 19 augustus 1992 door de produktgroep UO aangekondigde herstel in de maand september 1992 vond niet plaats.

1.11. Blijkens de uitkeringsspecificatie over de maand oktober 1992 vond in die maand de herberekening van de aan verzoeker ter zake van zijn ontslaguitkering toe te kennen bedragen plaats, met betrekking tot de periode 1 april 1991 - 1 oktober 1992. De herberekening resulteerde in een aan

verzoeker na te betalen bedrag.

1.12. Naar aanleiding van de ontvangst van een brief van verzoeker d.d. 11 oktober 1992, waarin deze er nogmaals op wees dat hij met ingang van 1 juli 1992 een volledige baan had, blokkeerde de produktgroep UO de uitbetaling van verzoekers ontslaguitkering met ingang van 1 oktober 1992.

1.13. De produktgroep UO bracht verzoeker met een brief van 3 november 1992 op de hoogte van de beëindiging van zijn ontslaguitkering met ingang van 1 juli 1992. Tevens deelde de produktgroep UO verzoeker in deze brief mede dat de herberekening van de aan hem uit te betalen bedragen over de maanden april en mei 1991 niet juist was verwerkt, en dat herstel daarvan zou plaatsvinden in de maand november 1992. Verzoeker werd ter zake verwezen naar de uitkeringsspecificatie over de maand november 1992.

1.14. Blijkens de uitkeringsspecificatie over de maand november 1992 vond in die maand herberekening plaats van de aan verzoeker over de maanden april en mei 1991 ter zake van zijn uitkering uit te betalen bedragen, alsmede verrekening van het bedrag dat hem volgens de uitkeringsspecificatie over de maand oktober 1992 diende te worden nabetaald met de betalingen die ten onrechte aan verzoeker waren gedaan na het einde van zijn recht op uitkering per 1 juli 1992.

2. Het standpunt van verzoeker

Voor het standpunt van verzoeker wordt verwezen naar de klachtsamenvatting onder KLACHT . Verzoeker weersprak niet dat de verwerking door de produktgroep UO van de gegevens van zijn inkomsten uit diverse deeltijd dienstbetrekkingen voor 1 april 1991 correct was.

3. Het standpunt van de Informatiseringsbank

3.1. In reactie op de klacht liet de Informatiseringsbank weten dat het niet correct verwerken van verzoekers inkomsten uit de diverse deeltijd dienstbetrekkingen, met ingang van 1 april 1991, mogelijk samenhang met een

achterstand bij de produktgroep UO in de verwerking van de maandelijkse vragenlijsten.

3.2. Wat betreft de toezending van uitkeringsspecificaties deelde de Informatiseringsbank het volgende mede. In het algemeen zendt de produktgroep UO geen uitkeringsspecificaties toe, indien er in de desbetreffende maand geen wijziging is ter zake van de uitkering. Dit was volgens de Informatiseringsbank de reden geweest dat verzoeker over de maand maart 1991 en over de maanden augustus tot en met december 1991 geen uitkeringsspecificaties waren toegezonden. De Informatiseringsbank verstrekke ter zake overzichten waaruit blijkt dat in de desbetreffende maanden steeds zowel de oorspronkelijke toekenningen aan verzoeker, als (met betrekking tot de maanden augustus tot en met december 1991) de gecorrigeerde toekenningen geen wijziging ten opzichte van de voorafgaande maand inhielden.

3.3. De verrekening die ertoe had geleid dat de produktgroep UO verzoeker over de maanden januari en februari 1992 geen uitbetaling had gedaan ter zake van zijn ontslaguitkering, was volgens de Informatiseringsbank doorgevoerd ter zake van een niet bestaande schuld. De produktgroep UO had eind 1991 gepoogd de uitbetalingen aan verzoeker ter zake van zijn uitkering te corrigeren. De daartoe doorgevoerde herberekeningen waren niet juist geweest en hadden ten onrechte geresulteerd in een door verzoeker terug te betalen bedrag.

BEOORDELING EN CONCLUSIE

1. Algemeen

Verzoeker heeft over de periode 1 augustus 1990 - 1 juli 1992 recht gehad op een ontslaguitkering op grond van hoofdstuk I-H van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (RPBO). De uitkering aan verzoeker werd verzorgd door de produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel (UO) van de Informatiseringsbank.

Een ontslaguitkering zoals verzoeker ontving, dient om te voorzien in de dagelijkse kosten van het levensonderhoud, ter vervanging van het weggevallen loon uit dienstbetrekking. Derhalve dient de uitvoering van een dergelijke uitkering met de grootst mogelijke zorgvuldigheid te geschieden.

2. Ten aanzien van het niet juist verwerken van de gegevens ter zake van verzoekers inkomsten

Gedurende de periode waarover verzoeker recht had op een ontslaguitkering, heeft hij elke maand, uit diverse deeltijd dienstbetrekkingen, inkomsten gehad die op grond van de anticumulatie bepalingen van hoofdstuk I-H van het RPBO met zijn ontslaguitkering dienden te worden verrekend. Vaststaat dat verzoeker van deze inkomsten telkens tijdig opgave heeft gedaan aan de produktgroep UO, door middel van de daartoe bestemde maandelijkse vragenlijsten. Zoals de produktgroep UO zelf heeft aangegeven in haar brief d.d. 19 augustus 1992 aan verzoeker, is de verwerking van diens maandelijks verstrekte gegevens met betrekking tot zijn inkomsten, met ingang van 1 april 1991 niet correct geweest. Verzoeker heeft niet weersproken dat de verwerking voor 1 april 1991 correct is geweest. De Informatiseringsbank heeft als mogelijke verklaring voor de niet correcte verwerking van de desbetreffende gegevens aangevoerd dat er bij de produktgroep UO een achterstand was in de verwerking van de maandelijkse vragenlijsten. Deze - mogelijke - verklaring is echter niet toereikend als rechtvaardiging voor de niet correcte verwerking. Derhalve is dit klachtonderdeel gegrond met betrekking tot de niet correcte verwerking door de produktgroep UO van de gegevens van verzoekers inkomsten, vanaf 1 april 1991.

3. Ten aanzien van het niet toezenden van uitkeringsspecificaties over de maanden maart 1991 en augustus tot en met december 1991

Vaststaat dat de produktgroep UO verzoeker over de maanden maart 1991 en augustus tot en met december 1991 geen uitkeringsspecificaties heeft toegezonden. De Informatiseringsbank heeft aangevoerd dat dit niet is gebeurd omdat er in die maanden geen wijzigingen waren met betrekking tot verzoekers uitkering; een en ander in overeenstemming met het beleid om

dan van toezending van een specificatie af te zien. Voorts heeft de Informatiseringsbank aangetoond dat er in de desbetreffende maanden geen wijziging was met betrekking tot verzoekers ontslaguitkering. De handelwijze van de produktgroep UO, die in overeenstemming is met het beleid ter zake, kan worden gebillijkt. Dit klachtonderdeel is niet gegrond.

4. Ten aanzien van het niet uitbetalen ter zake van diens ontslaguitkering aan verzoeker over de maanden januari-februari 1992

Vaststaat dat de produktgroep UO verzoeker over de maanden januari en februari 1992 niet heeft uitbetaald ter zake van zijn ontslaguitkering, in verband met verrekening.

De Informatiseringsbank heeft in reactie op de klacht laten weten dat de verrekening heeft plaatsgevonden ter zake van een niet bestaande schuld uit teveel betaalde uitkering, die werd gegenereerd bij een foutief uitgedaakte poging tot correctie van de uitbetalingen aan verzoeker, eind 1991. Deze omstandigheid maakt dat de verrekening op zich al niet juist is geweest. Onafhankelijk daarvan is het echter evenmin juist geweest dat de produktgroep UO ten behoeve van de verrekening twee maanden lang verzoekers volledige uitkering heeft aangesproken. Zoals in het bovenstaande onder punt 1. werd overwogen, is de ontslaguitkering die verzoeker ontving, een uitkering die ertoe strekt om te voorzien in de dagelijkse kosten van het levensonderhoud.

Bij verrekening met een dergelijke uitkering dient als uitgangspunt te worden gehanteerd, dat voor betrokkene geen onaanvaardbaar financieel nadeel ontstaat. Het antwoord op de vraag tot welke bedrag verrekening met een ontslaguitkering mogelijk is zonder dat er sprake is van onaanvaardbaar financieel nadeel, wordt gegeven in artikel 6:135, aanhef en onder a, van het Burgerlijk Wetboek, in samenhang met de artikelen 475c, aanhef en onder b, en 475d, lid 1, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Uit deze artikelen volgt dat verrekening met een periodieke uitkering op grond van sociale zekerheidswetten slechts toelaatbaar is voor zover deze periodieke uitkering de beslagvrije voet overtreft, en dat de beslagvrije voet - kort gezegd - negen tienden van de bijstandsnorm bedraagt. Verzoekers ontslaguitkering

op grond van het RPBO moet worden aangemerkt als een periodieke uitkering op grond van sociale zekerheidswetten. De produktgroep UO heeft de ontslaguitkering van verzoeker over de maanden januari en februari 1992 niet met inachtneming van de beslagvrije voet maar tot het geheel aangewend voor verrekening met eerder teveel betaalde uitkering. Uit het voorafgaande volgt dat de produktgroep UO aldus niet juist jegens verzoeker heeft gehandeld.

Dit klachtonderdeel is dan ook gegrond.

5. Overige

Gezien het feit dat verzoeker al in brieven van 27 april 1991 en 29 juli 1991 heeft aangegeven dat niet op juiste wijze rekening werd gehouden met de inkomsten uit zijn deeltijd dienstbetrekkingen, is het niet juist geweest dat de produktgroep UO pas eind 1991 een eerste poging tot correctie daarvan heeft ondernomen. Evenmin heeft de produktgroep UO voortvarend gereageerd op verzoekers klachtbrief d.d. 21 februari 1992, die pas in het najaar van dat jaar tot een tweede correctiepoging leidde. Daarbij verliep ook de tweede poging tot correctie niet vlekkeloos. De correctie vond niet plaats in de maand september 1992, zoals aangekondigd in de brief van de produktgroep UO aan verzoeker d.d. 19 augustus 1992, maar pas in de maanden oktober en november 1992. Dat ook in de maand november 1992 nog herstel nodig was hing samen met enerzijds het feit dat een nadere correctie nodig was ter zake van de uitkering aan verzoeker over de maanden april en mei 1991 (een en ander blijktens de brief van de produktgroep UO aan verzoeker d.d. 3 november 1992) en anderzijds de evenmin zonder complicaties verlopende beëindiging van verzoekers recht op uitkering. Hoewel verzoeker met het oog op de beëindiging van zijn ontslaguitkering per 1 juli 1992, tijdig aan de produktgroep UO had gemeld dat hij met ingang van die datum een volledige baan had, namelijk op de maandelijkse vragenlijst van mei 1992, en vervolgens nog eens op de maandelijkse vragenlijst van juni 1992, reageerde de produktgroep UO pas naar aanleiding van een brief van verzoeker van 11 oktober 1992, waarin hij er voor de derde keer op wees dat zijn recht op uitkering met ingang van 1 juli 1992 diende te worden beëindigd. Ook op dit

punt is de klacht gegrond.

OORDEEL De onderzochte gedraging van de Informatiseringsbank (produktgroep Uitkeringen Onderwijspersoneel), die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Onderwijs en Wetenschappen, is niet behoorlijk, behoudens ten aanzien van de verwerking van de gegevens ter zake van verzoekers inkomsten in de periode 1 augustus 1990 - 1 april 1991, en ten aanzien van het niet toezenden aan verzoeker van uitkeringsspecificaties over de maanden maart 1991 en augustus tot en met december 1991. Op deze punten is de onderzochte gedraging behoorlijk